

ROZVINEME VOJENSKO-VĚDECKÉ BĀDĀNĪ

Generál-poručík Bohumír Lomský

Ve dnech 18. až 20. dubna t. r. konala se na naší Vojenské technické akademii vědecká konference, zabývající se otázkou rozvinutí vojensko vědeckého bádání. Na konferenci pronesl náčelník VTA významný zahajovací projev, v němž zhodnotil dosavadní vědeckou činnost VTA a naznačil cestu, jak rozvinout vojensko-vědeckou činnost. Redakce Vojenské myslí otiskuje výňatek z projevu náčelníka VTA, který pokládá za velmi významný. Nedostatečné rozvinutí vojensko-vědecké činnosti není totiž jev, který by se omezoval jen na naši VTA, stejný nedostatek se projevuje i na našich ostatních vojenských akademiích. Vědecká konference VTA by se měla stát podnětem k rozvinutí vojensko-vědeckého bádání nejenom na ostatních našich vojenských akademiích, ale i na ostatních vyšších školách a učilištích. Projeví se to pak jistě i na zvýšení úrovně obsahu samostatných studijních prací příslušníků učitelských sborů vojenských akademií a učilišť, stejně jako na úrovni příspěvků do vojenského odborného tisku.

Že je možno rozvinout vědeckou činnost i ve vojenských učilištích, ukazuje článek plk. V. S. Kisljanského otištěný v časopise „Artillerijskij žurnal“ čís. 3/1953, str. 12, na jehož obsah upozorňuje redakce Vojenské myslí hlavně příslušníky našich akademií, vyšších škol a učilišť.

Podle znění statutu má Vojenská technická akademie kromě hlavního úkolu výchovy velitelských, velitelsko-technických a vojensko-průmyslových kádřů další stejně významný úkol, vytvořit z VTA středisko vojensko-vědeckého bádání.

Mám za to, že by bylo správné a přirozené, že jsme soustředili své úsilí nejprve na splnění pedagogických úkolů a zabezpečení výukového a výchovného procesu, neboť je hlavním posláním našeho vědecko-pedagogického sboru naučit naše posluchače tomu, co budou potřebovat ve válce.

Mnohé užitečné směrnice po stránce ideologické, methodické i po stránce thematické přinesly naše dřívější konference, které odhalily mnohé nedostatky a ukázaly cestu, jak je odstranit.

Úkol vytvořit z Vojenské technické akademie středisko vojensko-vědeckého bádání je důležitý nejen proto, abychom zvýšili kvalitu vyučování prováděného příslušníky vědecko-pedagogického sboru, ale i proto, abychom přinesli pomoc velitelům a vojskům při budování silné, bojeschopné armády.

Tento pro armádu a obranu tak důležitý úkol není dosud u nás na Vojenské technické akademii důsledně plněn. Ještě málo osob je zapojeno do vědecké a výzkumné práce a z toho mála ještě mnohé práce nesouvisí s rozvíjením vojensko-vědeckého bádání, které je naším posláním a úkolem.

Mnohé práce byly dokončovány a některé jsou i dále vedeny v duchu potřeb občanských vysokých škol a ústavů.

Mnozí soudruzi tvrdí, že naším posláním je budovat socialismus a proto že naše práce nemusí být usměrňována na vojenské potřeby, neboť to vyžaduje od některých z nás základní přškolení, což není účelné, a proto stačí, bude-li spojena se životem a budováním socialismu.

Jiní soudruzi staví otázku o svobodě vědecké práce a bádání.

Jistě by to nebyl žádný prohřešek, kdybychom si tento úkol stavěli jako nadplán, poté, když svůj plán ve vojensko-vědecké práci nejméně na sto procent splníme.

Je to asi stejné, jako kdyby zbrojní závod místo kulometů vyráběl psací a počítací

stroje a odůvodňoval neplnění plánu tím, že výroba těchto počítačích strojů je velmi důležitá pro hospodářský život státu. O tom, že je tomu tak, není pochyb, stejně jako není pochyb o tom, že v tomto případě neplní závod své hlavní poslání, svůj úkol, státní výrobní plán a nedodržuje státní disciplínu. Jaký by to byl přínos pro zvýšení obranných schopností státu?

Nejde tedy ani u nás, soudruzi, o rozvinutí jakékoli vědecké práce, nýbrž jde o široké rozvinutí vojensko-vědecké práce ve prospěch armády, což je úkolem naší Vojenské technické akademie a není posláním žádné jiné občanské vysoké školy nebo ústavu.

Snad bude prospěšné, vyjasním-li blíže, co pokládat za vojensko-vědeckou práci.

Pod pojem vojensko-vědecké práce zahrnujeme především otázky související s vojenskou vědou jako vědou společenskou v celé její šíři. Jsou to nejen otázky vojenského umění, ale i otázky morální a ekonomických možností státu za války.

Úkol rozvíjet vojenskou vědu má též i pražská Vojenská akademie.

Kromě vojenské vědy nutno u nás rozvíjet vojenské technické vědy. Nutno zvláště zdůraznit, že Vojenská technická akademie je jedinou vysokou školou v Československé republice, jejímž úkolem je tyto vědy rozvíjet.

V Sovětském svazu probíhají široké diskuse o vojenských technických vědách, které jasně osvětlují zvláštnosti vojensko-technických věd i důvody, proč je nelze směřovat s vědami technickými.

Jejich zvláštnost je v tom,

1. že se zabývají otázkami výzkumu, projektování, výroby a technických způsobů použití bojové techniky, kterýžto činitel soudruh Stalin uvádí jako jeden z činitelů rozhodujících o konečném vítězství ve válce;

2. že stejně jako technické vědy jsou spojeny se změnami ve výrobě. Nejsou závislé na změně základny, čímž se podstatně liší od vojenské vědy.

Vojenské technické vědy nemohou být nadstavbou, neboť bojové techniky může více nebo méně účinně využít každý společenský řád.

3. Vojenské technické vědy jsou však těsně spojeny s vojenskou vědou patřící do nadstavby a jsou jí podřízeny a obsluhují ji. Změny, které ve vojenské vědě při změně společenského řádu probíhají, musí však zachycovat i vojenské technické vědy.

4. Vojenské technické vědy obsluhují vojenské potřeby společnosti charakteristické pro třídní společnost. Vojenské technické vědy jsou sice spojeny s výrobou, ale jsou současně kategorií historickou, čímž se liší od technických věd. Zaniknou, jakmile bude likvidován třídní boj, jakmile přestanou války.

Z toho je patrné, že mezi vojenské technické vědy patří ku příkladu balistika, theorie střelby, bombardování, konstrukce děl a zbraní, munice, tanků, opevňování a p.

Je přirozené, že tyto vojenské vědy čerpají velmi mnoho z technických věd, a proto i u nás na Vojenské technické akademii je důležité rozvíjet v technických vědách především ty obory, které jsou důležité a nezbytné pro široký rozvoj vojenských technických věd.

V souvislosti s otázkou širokého rozvinutí vojensko-vědecké práce pokládám za nutné zmínit se o jedné z podmínek této práce, v níž je dosud často mnoho nepochopení.

Nemůže být jinak, než že vojensko-vědecká práce směřující k tomu, jak lépe a najisto bít nepřítele, který by se pokusil nás napadnout, je tajná a přísně tajná. Nedodržení této zásady ve vojensko-vědecké práci znamená pracovat nikoli ve prospěch naší obrany, nýbrž naopak přímo ve prospěch nepřítele a proti nám. Proto s touto otázkou těsně a neoddelitelně souvisí otázka bdělosti, ostražitosti, vzorně organisovaného utajení a přísného dodržování zásad o zacházení s tajnými písemnostmi, tajnost laboratoří a kabinetů, za což jsou odpovědní především náčelníci všech stupňů i všechny osoby konající vojensko-vědeckou práci. Je třeba vidět, že nepřítel slídí kolem nás a snaží se využít každé naší slabiny.

Naše vědecká konference ve svých pěti komisích bude se zabývat tím, jak

a) rychleji a důsledněji usměrnit vědeckou a výzkumnou práci ve prospěch armády; jak rychleji na široké základně rozvinout vojensko-vědeckou práci, zvláště pak rozvinout vojenské technické vědy, které jsou Popelkou, a jak zajistit její úspěšný výsledek;

b) jak z adjunktů vychovat mladé vojensko-vědecké kádry, jejichž vojensko-vědecké práce přinesou značný prospěch naší armádě;

c) jak rozvíjet ve vojensko-vědeckých kroužcích našich posluchačů smysl pro vojensko-vědeckou práci a jak je co nejdříve zapojit činně do této práce;

d) jak usměrnit naši vydavatelskou a překladatelskou činnost, aby přinášela co největší prospěch armádě a aby podporovala co nejvíce rozvoj vojenské vědy a vojenských technických věd na Vojenské technické akademii;

e) jak co nejvíce rozšířit zlepšovatelské hnutí a usměrnit je na potřeby armády.

Na konec je hlavní otázkou, zda je kolektiv našich vědecko-pedagogických pracovníků schopen rozvinout široce vojensko-vědeckou práci a plnit tak důležitý úkol pro obranu státu.

Soudruzi! Uvědomíme-li si sílu, náš počet, skutečnost, že snad žádný závod ani ústav v naší republice nemá takový počet vědecko-pedagogických pracovníků, uvědomíme-li si důležitost doby, rozhodnou vůli a snahu naprosté většiny našeho vědecko-pedagogického sboru plnit i ty nejtěžší úkoly, uvědomíme-li si pomoc, již se nám dostává, jakož i naši odpovědnost a dluh, který máme před naší armádou, již silnou a nepřemožitelnou chce mít náš pracující lid, musíme rozhodně prohlásit:

„Nic nám nemůže zabránit, abychom nevytvořili z Vojenské technické akademie středisko vojensko-vědeckého bádání! Žádné překážky nejsou tak velké, abychom je z naší cesty k tomuto cíli neodstranili a nezdolali!“

Jistě v tak velkém kolektivu po vzájemné výměně zkušeností najdeme cestu, jak tyto úkoly co nejdříve splnit!

Tím nejlépe přispějeme k zabezpečení svobody, samostatnosti, nezávislosti naší lidové demokratické vlasti a k udržení světového míru.

